

ACC. NR. M. 6851:1.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Easten Ahlberg
Härad: Östra Härad Adress: Wedby, Torstens.
Socken: Augerum Berättat av: Nils Holmkrant.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1857. i Augerum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ö v e r n a t u r l i g a . v ä s e n .

Osynlighetshatten, aborren- trollungen, bruden = Akesson, Biskopsb.

Ullma K. 17

En gång hörde Ol'Sona hur trollen sa: "Går Ol'Sona ut otvättad och orakad, så kan han skjuta Grålära för oss." Han gick ut, osom de sagt och sköt deras get, Grålära.

En karl gick en gång över Husberget, där trollen bodde, och då trampade han på något, som skrek som en katt för vart steg han tog. Vätter är världens folk förr, sa de. De var farliga och man skulle akta sig för att skada dem, särskilt skulle fruntimmer vara försiktiga. Självs skulle jag en gång arbeta i en gammal plank, då började det klia i min arm och den svullnade opp. Jag gick då till en käring, som offrade, ¹Fia hette hon. Hon sa att jag hade kommit och rört vid något. Till offret skulle hon ha en gammal skjorta.

1. Fia Liljegren.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6851: 2.

Landskap: Blekinge. Upptecknat av: Ester Elvenberg.
Härad: Östra härad. Adress: Wedelby, Torshov.
Socken: Augerum. Berättat av: Nils Holmkrant.
Uppteckningsår: 1940 Född år 1857 i Augerum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Paddor var också världens folk förr. Det var en, som huggde en padda.
Han fick sen sitta som en padda i hela sitt liv.

Bortbyting. I ett hus hade de en bortbyting, som de ville bli av med.

De kokte då mat i ett äggskal borta i spisen. Trollet blev nyfiket
och frågade: "Vad ska ni ha det till?" - "Vi ska ha det kungliga ho-
vet här," svarade de. "Nu är jag så och så gammal," sade då trollet,
"men aldrig har jag sett någon laga till mat till det kungliga hovet
i ett äggskal."¹

Skogsnuvan. Tjärbränning= medd. i Flymen, 11, Aug, Ö Hd. Bl och i
Ragnabo, Söderåkra, S. Möre, Sml.

Näcken. hade en gång varit på land och bytt bort sig med en häst.
När bonden skulle efter sin häst fick han näcken i stället och det
gick med rasande fart att köra in hö. Sen försvann hästen ner i sjön.

1. Medd. kände även tillatt det kunde bli av med trollungen och få
sin egen igen gm. att sätta trollet på grisseln.

Skriv endast på denna sida!

Ullna 4. 26

4. 6. 27

ACC. N:R.

A. 6851:3.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Ester Ehnberg
 Härad: Östra Härad Adress: Wedby, Torsås.
 Socken: Augerum Berättat av: Nils Holmkrist
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1857. i Augerum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Älvadansen, Pelle Ror. = medd. i Torsås och Söderåkra, S. Møre, Sml.

Tomten skulle julafton ha rumpastumpen efter en gris, tillsammans med ett fat gröt. En gång åt pigan opp rumpan och då fick hon dansa med tomten, som sjöng:

" Nu ska du dansa tomtelomp
för du åt opp min fete rompestomp."

Glupson. Det var en, som hette Oden, som red på den son och det står eld ur gapet på henne. Tomasnäs natt kommer hon förbi kvarnarna och då måste de vara stängda, annars kommer hon in och äter opp allt mjölet. - En möllare hade en gång supit sig full och glömt stänga sin kvarn, han hette Niklaves. När Glupson kom in i kvarnen, vaknade han och kastade mjöl i hennes mun för att hindra henne. Men Glupson brydde sig inte om det, utan åt sig så mätt att hon tappade en av sina guldskor på Långemåla backe. Där hittade de den på morgonen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 6851:4.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Ester Elnenberg
 Härad: Göta Härad Adress: Wedeby Torslös
 Socken: Ängelrum Berättat av: Karl Adalpsen
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1878 i Ramdala sn. G. hd.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Y s t n i n g.

Ystningen var i september- oktober. Förr höll de ostkalas. De bad då folk till sig med mjölk, mestadels tre kannor. Ystplatsen var stugan och köket. Mjölken värmades först på spisen, löpen sattes till och sen fick den stå tills den ystat sig. Osten förmedes så i kar, somliga var runda, somliga var fyrkantiga och karet ställdes på en "ostdella". Ostdellan hade en hals ur vilken vasslan rann ut, dellan var mönstrad så att osten fick ett mönster. Detta jäste dock bort. Osten lagrades till jul och skulle då stå på en hylla i köket för att jäsa.

H. G. 7.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6851:5.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Estu Ehrenberg
Härad: Göta Härad. Adress: Wedehj. Torshors.
Socken: Agerum. Berättat av: Karl Adolffson
Uppteckningsår: 1940. Född år 1878 i Ramdala sn. Ö. hd.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

S l a k t.

Två gånger om året slaktades gris, november- december och mars-april. De hade då en, som kunde slakta, en vanlig bonde, som var kunnig i detta yrke. Slakten tillgick så, att grisen lyftes upp på en bänk och las på sidan, en höll i frambenen, en i bakbenen, slaktaren höll med vänster hand i trynträets rep / trynträet satt fast i grisens överkäke/ med höger hand höll han kniven. Han stack kniven i grisens bröst, en gumma stod och tog blodet.

Om en slaktare slaktade häst fick han hetas "rackare". De ville o- gärna döda en häst, ofta fick den leva tills den blev så gammal att den självdog. Rackaren slog hästen i pannan med en yxa, stack den och drog av skinnet. Detta såldes, men köttet las ut till fåglarna, det skulle inte varit någon, som kunnat äta hästkött.

1. En havande kvinna fick ej ta blodet efter ett djur ty om blodet stänkte på henne kunde barnet få röda "gringlor" i ansiktet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6851:6

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Ester Eshenberg
 Härad: Östra härad Adress: Wedeby försöks
 Socken: Augerum Berättat av: Karl Adalson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1878 i Ramdala sn. Ö. kd.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Grisen delades i två sidor, sidorna skars i tre delar: Mittel-bit, skinka och bog. Dessa stycken saltades ner i kar. Om de slaktade i november - december till jul, så fick den ligga i saltkar till mars, sen hängdes den sista biten opp i taket på vinden, saltet borstades av med en rotborste och så fick det hänga där. På sommaren använde man det till spickefläsk.

Korv. Man gjorde " hacke-korv" / isterband/, fläskkorv, blodkorv och leverkorv. Det, som skulle bli till korv hackades i en " hacke-della" / se bilden/ med en yxa, till leverkorv skulle levern kokas, men bara lätt. I leverkorven hade man också risgryn och korn.

Till hacke-korv och leverkorv hade de smälare tärmar, " rak-fjälster", större användes till blodkorv. Fjälster bereddades på detta sätt: tarmarna skulle sköljas i rinnande vatten, i något dike eller en

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6851:7

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Esten Ekenberg
 Härad: Väst. härad Adress: Wedebj Torshus
 Socken: Augerum Berättat av: Karl Adolfson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1878 i Ramdala s. v. b. hd.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

å, sen skrapades de med en kniv och las i salt vatten.

Man stoppade med ett korv- horn, en bit av ett ko- horn.

Den röktes aldrig förr, all korv utom blodkorv och leverkorv saltades och lades i kärl, vilka de hade, baljor eller krukor. Leverkorv och blod- korv koktes opp först när den var stoppad, de gömdes aldrig länge. När de blev äldre stektes de.

De hade "korva- spetor" av törnebuskar, i stället för snören, som de har nu. När de kokade blodkorven skulle de sticka med korva- spetor för att den ej skulle spricka.

Sylta och palt gjordes förr som nu.

Fäkräken. När fäkräken slaktades delades de i fyra delar, var sida delades i bringa och bakdel. köttet och skinnet såldes i stan.

Korv kunde man göra av lungorna, hjärtslaget och blodet.

Sylta av huvud, fötter och inälvor, som koktes och saltades i kärl.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6851:8

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Ester Ehrenberg
Härad: Östra Härad Adress: Wedelby, Torskerås
Socken: Augerum Berättat av: Karl Adolffson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1878 i Ramdala sv. G. hd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Av inälvorna begagnades: "kungshättan", "femtonlappen" och vänstran, som sitter i kons mage.

Slaktegille hölls efter slakten för husbondfolket, slaktaren, och de, som hållit griden. Det bjöds på kaffe och mat, som sogel skar de av grisens "bröstbälta" och stekte i lök.

H. 67.

1.
Mot sjukdom användes varmt hönsblod. Människor som inte kunde hålla sitt vatten när de skulle sova, gav de urinblåsan av ett djur. Svingallan tappade de på små flaskor och använde om de hade fryst fötterna. Tjuramegan torkades, flätades och sen använde de den till att slåss med.

Grisborsten gick de till skomakaren med, han skulle ha dem när han gjorde becktråd, det användes än i dag.

1. Till vad kunde ej medd. erinra sig.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6851:9.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Ester Elvenberg
Härad: Östra Härad. Adress: Wedeby Torsås.
Socken: Sogerum. Berättat av: Karl Adolfsen
Uppteckningsår: 1940. Född år 1878 i Ramdala sn. Ö. kd.

En del hår användes till vagnsdynor, hundhåret och den grövsta fårullen gjordes till hästtäckan.

Av hörnen kunde de göra korvhorn och hängen att sätta på väggen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6851:10.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Ester Ehrenberg
 Härad: Östra Flärad. Adress: Wedelby, Torsköns.
 Socken: Augerum. Berättat av: Karl Adolfsen
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1878 i Ramdala sn. G. hd.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVJ u l.

Brödet, som bakades till jul, skulle räcka till påsk. I min mors hem fick pigorna hålla på natt och dag i en veckas tid med julbaket. Alla de fattiga i byn skulle ha "jula-kost": en kaka bröd och litet slaktmat.

Bröden var: grovbröd, siktebröd, vörtbröd och vetebröd. Småbröd bakades ej. Vetebrödet bakades i runda formar, eller i levar. Dessa var släta; de gamle ansåg det som synd att klippa i bröd.

Julhög hade vi ej i mitt hem, men väl julbord. På detta var dukat all slaktemat: bröd, julost, som skärades julafton, lutfisk och risgröt. I mitt hem skulle maten stå kvar på julbordet, kärnen skulle alla diskas, men maten fick ej tas bort. De sa, att det var för tomtarna. De mesta har det bruket ännu.

L. W. F. 22.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 6851:11.

Landskap: .....

Blekinge

Upptecknat av: .....

Ester Ehrenberg

Härad: .....

Östra Härad

Adress: .....

Wedby Torshus

Socken: .....

Augerum

Berättat av: .....

Karl Adolfsen

Uppteckningsår: .....

1940

Född år

1878 i Ramdala sn. C. kd.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ingen fick gå ut juldagsmorgon utan att ha ätit, om det så bara var
ett äpple.^{1.}

- - -

I dymmelveckan tog de lera och sand och bakade kakor med grövt
salt, som de lade i ett hål i mitten av kakan. Denna skulle sedan
brännas under nätterna i dymmelveckan i spisen och ges fåren att
äta. Då skulle inte vargen kunna ta dem.

- - -

Om de var av med "smörturen" skulle de gå på andras gödsel-
högar och kärna, så fick de den igen. - Ett annat sätt om mjölken
var svår att kärna var att ge korna en klädtrasa, av något, som var
"stulet och hemburet",

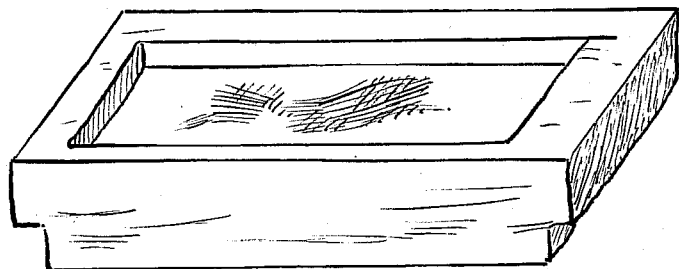
1. Mokning i lagårn annadagens morgon = A. Gustafsson, Båstasjö, Aug.
Detta kallades, sade medd. att "ta ut julagubben".

Skriv endast på denna sida!

"Hecke-dilla"

M. 6851:12.
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Landsk. Blekinge.
Hd. Östra Härad
Sn. Ägeum.
By etc. Gerumds mila

H. 0,15 m.

Br. 0,30 m.

L. 0,80 m.

Djup .....

Diam. ....

Ägare Karl Adolffson

(Adr.) Gerumds mila, Torshovs.

Fotogr. av Ester Ehrenberg.
Teckn. ....

Ar .....

Negativ .....